

МІЙ УЧИТЕЛЬ ІСТОРІЇ

В колишньому Комерційному Інституті, перейменованому на Комуністичний Університет ім. Артема, в 1922 році в читальні можна було дістати закордонні видання і я ходив туди. Часи були ще ліберальні. Зустрів там Миколу Терентійовича Улезка, він викладав у новому Ком. Університеті.

Улезко був моїм учителем історії, він з'явився в Єписаветградській гімназії перед першою війною. Округла, негуста, чорнява борода, якась кошлата з початком сивини і дуже розумні, повні життя очі. Гострі рухи задовгих рук; він мав дефект спинного хребта, руки й ноги були непропорційні.

Іронічний і дотепний, він називав "преторіанцями" дежурних у класі, що стояли біля чорної дошки. Ми ж, уражені незвичайною постаттю нового історика, позаочі прозвали його "ахеєць" [Ахейці — назва грецького племені у Гомера.] — зв'язали його з Грецією.

Формений сюртук, хоч і незаношений, завжди в крейді, бо він любив писати на дошці дати і схеми. Проте він не був мундирний учитель.

Перед гімназистами сьомої і восьмої класи наш "ахеєць" читав замість звичайного "урока" напівуніверситетські лекції. І за часів реакційного міністра освіти Л. А. Кассо ми, гімназисти, поза всякою програмою, слухали, як докладно і з любов'ю Улезко говорив нам про війни Хмельницького і писав на дошці назви великих битв, цифри реєстрів козацьких, етапи великої козацької війни.

Коли настала революція, М. Т. Улезко в залі Дворянського зібрання читав лекції про французьку революцію. У нього був готовий переклад на українську мову першої частини "Фавста" Й. В. Гете — наш учитель-історик учився в Гайдельберзькому Університеті і любив літературу. У двадцятих роках, уже в Харкові цей переклад був надрукований.

Українська провінція порожніла. Багатьом не знайшлося звичної роботи. Де міг прикласти свої знання Улезко у провінційному советському Єписаветграді, коли змінилася до кореня система освіти, змінилися люди?

В той час запустіння нашої провінції росли нові адміністративні центри — Москва, Харків.

Улезко був серед перших, що покинули провінцію.

Українці дуже поволі залишали сталі місця і дуже поволі приймали нову владу.